

KURZ

ZÁKLADY MUZEJNÍ PEDAGOGIKY

18. září 2017

1. ZÁKLADY OBECNÉ PEDAGOGIKY, VÝVOJ MUZEJNÍ EDUKACE

Mgr. Dagmar Hamalová

Lekce uvede posluchače do obecné pedagogiky a didaktiky – oborů, které jsou nutným předpokladem úspěšnosti muzejního pedagoga nejen v práci s návštěvníky, ale také při spolupráci s kolegy muzejníky, s veřejností. Posluchači se seznámí s genezí muzejní edukace a aktuálními trendy v tomto oboru. Pozornost bude věnována také evaluaci muzejněpedagogických činností, reflexi muzea jako instituce i kulturně-společenského fenoménu.

Témata

- základní pedagogické pojmy, edukace, výchova, vzdělávání
- pedagogické disciplíny, oborové přesahy a průniky
- edukační prostředí, účastníci edukace, edukační klima
- obecná didaktika, učení, didaktické metody, kurikulum
- dějiny a soudobé trendy muzejní pedagogiky
- evaluace muzejně-pedagogických činností, reflexe muzea jako instituce

16. říjen 2017

2. ÚVOD DO MUZEOLOGIE

Mgr. Pavel Holman

Lekce posluchače seznámí se základy muzejní práce. Znalost základní terminologie, procesů tvorby sbírek i výstav a expozic, stejně jako vědomí společenské úlohy muzeí a etiky jejich práce je základním předpokladem k odpovědné práci muzejního pedagoga. Muzejní pedagog je ten, který pomáhá formulovat a prezentovat práci svých kolegů směrem k veřejnosti, který tuto práci popularizuje a zpřístupňuje a je zároveň odpovědný za kvalitativní úroveň výchovných a vzdělávacích služeb muzea. Porozumění instituci muzea, její vnitřní struktuře a smyslu muzejních činností napomáhá k optimální prezentaci a zpřístupnění muzejních sbírek veřejnosti.

Témata

- muzea, jejich vývoj, společenská role
- základní pojmy
- muzealizace, proces tvorby sbírky
- tvorba výstav – procesy, scénář, libreto
- podmínky vystavování předmětů – teplota, světlo atp.

- nové trendy v muzeologii, úloha muzeí v současném světě
- etika muzejní práce
- muzejní profesní a zájmová sdružení

13. listopad 2017

3. EDUKAČNÍ STRATEGIE MUZEA

Doc. Mgr. Petra Šobánková, Ph.D.

Lekce bude úvodem do základů muzejní pedagogiky a jejích didaktických aspektů. Zaměří se na mechanismy plánování edukačních aktivit muzea i na vlastní komponenty muzejní edukace. Jedním ze základních trendů muzejní pedagogiky je spolupráce se školami, kterou se muzeum přibližuje vzdělávacím institucím a stává se tak rovnocenným partnerem učitelů při zkvalitňování školní výuky. Školní děti jsou nepopíratelně jednou z největších skupin návštěvníků muzejních institucí s velkým návštěvnickým potenciálem do budoucna.

Témata

- didaktické aspekty muzejní edukace (formy, metody a cíle muzejně pedagogických aktivit)
- cílové skupiny muzejní edukace; problém plánování edukačních aktivit v muzeu
- fáze plánování edukačního programu, jeho struktura a příprava
- edukační strategie muzea
- doporučené aspekty plánování (charakteristika a zaměření vzdělávací činnosti muzea, výchovné a vzdělávací strategie, propojení s kurikulem školního vzdělávání, evaluace vzdělávací činnosti muzea)
- vize muzea a jeho poslání

11. prosinec 2017

4. VÝSTAVNÍ DIDAKTIKA, PRACOVNÍ LISTY

Mgr. Lenka Mrázová

Lekce se zabývá specifičností muzejního prostředí pro výchovné a vzdělávací aktivity, přímou návazností těchto aktivit na muzealizační procesy a strukturu výstav a expozic. Věnuje se možnostem zprostředkování a interpretace vystavených objektů i prvkům, které usnadňují návštěvníkům srozumitelnost výstav a expozic. K tématu je přiřazena také problematika tvorby pracovních listů jako jednoho ze základních, velmi často využívaných a návštěvníky vyžadovaných doprovodných didaktických materiálů, s nimiž muzea ve své edukační činnosti pracují. Pracovní listy ve své ideální podobě mohou vhodně podpořit vzdělávací procesy v muzeu a pohybují se na pomezí výstavní a prezentační didaktiky.

Témata

- muzealizační procesy ve vztahu ke vzdělávacím aktivitám muzea
- výstavní didaktika X prezentační didaktika
- specifika vzdělávací situace v muzejním prostředí
- zprostředkování, interpretace
- objektové učení
- metodika tvorby pracovních listů

15. leden 2018

5. AKTIVIZUJÍCÍ METODY V MUZEJNÍ PEDAGOGICE

Mgr. Lenka Mrázová, Mgr. et MgA. Barbora Svátková, Ph.D.

Lekce je zaměřena na konkretizaci a osvojení si vzdělávacích metod vhodných pro muzejně pedagogickou praxi. Nabízí seznámení s aktivizujícími metodami a pedagogickými směry, jejichž základy je možné s úspěchem v muzejně pedagogické práci využívat. Věnuje se způsobům jejich využívání a zaměřuje se i na základní zásady práce se skupinou a lektorské dovednosti, které jsou důležitou součástí výbavy muzejního pedagoga. Lekce využívá aktivních ukázek zahrnutých metod.

Témata

- klasické výukové metody a jejich vazba na muzejně pedagogické doprovodné programy
- aktivizující a komplexní výukové metody, jejich opodstatnění a uplatnění v muzeu
- vybrané pedagogické směry, konstruktivismus, kritické myšlení, dramatická výchova, zážitková pedagogika
- projekty, podmínky pro realizaci, ošetření – reflexe
- základní lektorské dovednosti pro práci se skupinou
- praktické ukázky animačních postupů

12. únor 2018

6. NÁVŠTĚVNÍCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Mgr. Lucie Jagošová, DiS.

Lekce se zabývá možnostmi zpřístupnění muzeí návštěvníkům se speciálními vzdělávacími potřebami. Věnuje se fyzické a smyslové dostupnosti muzeí a hledá optimální nabídku vzdělávacích a doprovodných programů pro tyto skupiny návštěvníků na základě znalosti jejich omezení i potřeb.

Témata

- problematika fyzické a smyslové dostupnosti muzeí, muzea a sociální inkluze
- muzea a zrakově handicapovaní
- muzea a sluchově handicapovaní
- muzea a tělesně handicapovaní
- muzea a osoby s mentální retardací, psychickým onemocněním
- muzea a osoby s poruchami chování
- muzea a osoby s řečovými a komunikačními obtížemi
- muzea a osoby se sociálním znevýhodněním
- úspěšné projekty

12. březen 2018

7. VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH A SENIOŘI V MUZEU

PhDr. Michal Šerák, Ph.D.

Lekce je věnována skupinám návštěvníků, kteří by mohli spadat mezi nejširší muzejní publikum, přesto je stále těžší je odpovídajícím způsobem zaujmout a nabídnout významově širší pole aktivit. Specifika vzdělávání dospělých a vzdělávací možnosti a potřeby návštěvníků v seniorském věku jsou dalším z aktuálních témat, která by muzea měla ve své edukační činnosti akcentovat.

Témata

- andragogika, dospělý jako účastník vzdělávání, specifika vzdělávání dospělých formální, neformální a informální učení, učení intencionální a incidentní

- soudobé koncepty vzdělávání dospělých, koncept celoživotního učení, koncept celoživotního vzdělávání
- současná situace vzdělávání dospělých, aktuální trendy, systém a cílové skupiny vzdělávání dospělých
- gerontagogika, demografická situace ČR, sociální souvislosti stárnutí populace
- docilita a vzdělávání seniorů, didaktické aspekty seniorské edukace
- specifické požadavky seniorů, institucionální zabezpečení vzdělávání seniorů

9. duben 2018

8. PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY MUZEJNÍ EDUKACE

Mgr. Lucie Jagošová, DiS.

Lekce je věnována psychologickým aspektům pedagogické práce v muzeu. Zaměřuje se na nezbytné základní znalosti, které pro vykonávání své profese ve vztahu k návštěvníkům, ostatním kolegům i sobě samému muzejní pedagog potřebuje teoreticky znát a prakticky ovládat. Cílem lekce je poskytnout poznatky k osvojení základních psychologických pojmů a jevů, zejména z oblasti pedagogické, vývojové a sociální psychologie a duševní hygieny. Lekce akcentuje přímou využitelnost poznatků do muzejně-pedagogické praxe. Je koncipována formou semináře s aktivní účastí posluchačů kurzu.

Témata:

- proces učení z hlediska pedagogické psychologie
- psychologické aspekty vlivu muzejní instituce a edukace na návštěvníka
- psychologická charakteristika jednotlivých skupin muzejního publika
- základy duševní hygieny, prevence syndromu vyhoření

14. květen 2018

9. KOMUNIKACE, MARKETING A PR V MUZEU

PhDr. Jan Dolák, Ph.D.

Lekce je věnována komunikaci, základům marketingu a PR v muzeu. Je to oblast, do které muzejní pedagog často nebo v rámci sloučených pracovních pozic mnohdy zasahuje. Kvalitní zvládnutí této činnosti muzeem má přímou vazbu na úspěch jeho aktivit u muzejního publika a zvýšení návštěvnosti muzejní instituce.

Témata

- kultura jako součást vzdělání, osvěty a ekonomického potenciálu společnosti
- vzdělávací politika muzea, strategické plánování
- marketing vs. marketing kultury, pozice marketingu v kulturní instituci
- proces komunikace, termíny
- identita instituce, budování image
- media relations, PR a mediální partnerství
- komunikace a propagace, vazba na adresáty muzejní nabídky návštěvníci, hlavní cílové skupiny a jejich potřeby
- management muzeí, finanční zdroje a vzdělávací projekty v muzeu, kulturní projekty - příprava, financování, realizace a prezentace projektů v kultuře
- mezinárodní spolupráce v oblasti kultury

11. červen 2018

10. UKONČENÍ KURZU

Forma ukončení kurzu předpokládá garanci základních znalostí absolventů kurzu ve výukových tématech i jejich schopnost aplikovat získané poznatky v praxi. Absolventi představí projekt z oblasti muzejní pedagogiky (např. představení a zhodnocení muzejně-pedagogického programu ve světle nově získaných poznatků, realizace nového edukačního programu k výstavě či expozici na základě nově získaných poznatků). Závěrečnou práci budou frekventanti prezentovat před komisí a kolegy z kurzu, což zaručí nejen odbornou zpětnou vazbu, ale vznikne také možnost vzájemné inspirace a případné další spolupráce účastníků kurzu v jejich následné vlastní muzejně-pedagogické praxi.

LEKTOŘI

PhDr. Jan Dolák, Ph.D.

odborný asistent Katedry etnologie a muzeologie FiF UK Bratislava, specializace na oblasti: teoretická muzeologie, sbírkotvorná činnost muzeí, muzejní komunikace a prezentace, muzejní management a marketing, dějiny českého muzejnictví, kulturní dědictví.

Vybrané publikace: Muzeologie na začátku 3. tisíciletí (2009).

Mgr. Dagmar Hamalová

ředitelka Muzea Boskovicka, externí lektorka v oblasti vzdělávání dospělých, v muzejní praxi se dlouhodobě věnuje tvorbě programů pro veřejnost s důrazem na respektování potřeb jednotlivých cílových skupin.

Mgr. Pavel Holman

odborný asistent Ústavu archeologie a muzeologie FF MU v Brně, vedoucí oddělení muzeologie; dlouhodobě se věnuje základům muzeologie s přesahem k práci s veřejností.

Vybrané publikace: Dějiny sběratelství a muzejnictví (In: *Úvod do muzejní praxe*, 2011); Úvod do muzeologie (In: *Úvod do muzejní praxe*, 2011).

Mgr. Lucie Jagošová, DiS.

asistentka Ústavu archeologie a muzeologie FF MU v Brně, oddělení muzeologie; dlouhodobě se věnuje muzejní psychologii včetně zaměření na návštěvníky se speciálními vzdělávacími potřebami, práci s veřejností v muzeu a vedení pedagogických praxí v muzeu.

Vybrané publikace: Muzejní pedagogika – Metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace (spoluautorka, 2010).

Mgr. Lenka Mrázová

externí vyučující Ústavu archeologie a muzeologie FF MU v Brně, oddělení muzeologie; dlouhodobá specializace na obory muzejní pedagogiky a didaktiky, metody a formy muzejně pedagogických programů, vedení pedagogických praxí v muzeu.

Vybrané publikace: Muzejní pedagogika – Metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace (spoluautor, 2010), Tvorba pracovních listů – metodický materiál (2013).

Mgr. et MgA. Barbora Svátková, Ph.D.

lektorka Muzea města Brna; dlouhodobé zaměření na zprostředkování umění a aktivní práci jak s návštěvníky, tak se studenty PdF MU, aktivně využívá animačních postupů v muzejní praxi.

Vybrané publikace: Můžu tam mrknout - Galerijní pedagogika ve výstavních institucích České republiky, Slovenska a Rakouska (2008); Animace z obou stran (2008).

PhDr. Michal Šerák, Ph.D.

vedoucí programu Specializačního distančního studia na Katedře andragogiky a personálního řízení Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Vybrané publikace: Zájmové vzdělávání dospělých (2009); Kapitoly z teorie a praxe vzdělávání dospělých (spoluautor, 2009); Celoživotní učení a sociální politika: vazby a přesahy (spoluautor, 2012).

Doc. Mgr. Petra Šobáňová, Ph.D.

odborná asistentka pro obor didaktika výtvarné výchovy, PdF UP v Olomouci; věnuje se výtvarné a galerijní pedagogice.

Vybrané publikace: Škola muzejní pedagogiky 1 : Poznámky k partnerství výtvarné a muzejní pedagogiky (2007), Edukační potenciál muzea (2012), Muzejní edukace (2012).